

AB BİYOEKONOMİ STRATEJİSİ

IKV Uzmanı Gökbay Kılıç

Gıda, yem, endüstriyel sektörler ve enerji üretiminde biyolojik kaynakların ve atıkların kullanımına dayanan ekonomik faaliyetler olarak tanımlanan biyoekonomi, tüm dünyada yükselen bir ivme olarak gösteriliyor.

Sürdürülebilir üretim ile biyolojik kaynaklardan elde edilen ürün ve girdilerin ekonomiye kazandırılması anlamına gelen biyoekonomi, özellikle tarım, gıda, sağlık, endüstriyel ürünler ve enerji sektörüne önemli katkı sağlıyor.

Biyoekonomi aynı zamanda fosil yakıtlara bağımlılığın ve iklim değişikliğinin etkilerinin azaltılması açısından da önemli rol oynuyor. Gıda, yem, endüstriyel sektörler ve enerji üretiminde biyolojik kaynakların ve atıkların kullanımına dayanan ekonomik faaliyetler olarak tanımlayabileceğimiz biyoekonomi, tüm dünyada yükselen bir ivme gösterirken özellikle AB'de bu konuda ciddi gelişmeler yaşandı.

2030 yılında dünya nüfusunun 8 milyarın üstüne çıkacağı ve kişi başına milli gelirin yaklaşık olarak 8600 dolara yükseleceği belirtilirken¹, 2050 yılında da dünya nüfusunun artmaya devam ederek 9,3 milyara ulaşacağı ve 65 yaş üzeri nüfusun payının yüzde 16 olacağı öngörülmüyor. Bu etkilerle sağlık hizmetleri, gıda, yem, temiz su ve enerji gibi stratejik öneme sahip alanlarda doğal kaynaklara olan ihtiyaç artarken, ekosistemlerin sürdürülebilirliğinin tehlikeye girmesi bekleniyor.

Gelişen şartlara uygun olarak hazırlanacak biyoekonomi stratejileri gelecekte karşılaşılabilecek küresel problemlerin akıllı çözümleri olarak öne çıkıyor. AB Üye Devletleri arasında Almanya, Hollanda, Danimarka, Finlandiya ve İrlanda'nın ulusal biyoekonomi stratejileri mevcutken, AB genelinde ortak bir strateji üzerinde hareket edilmesi adına Avrupa Komisyonu 2012 yılı başlarında AB ekonomisinin yenilenebilir kaynaklarının sürdürülebilir kullanımını sağlamak için ekonomik, sosyal ve çevresel konulara entegre yaklaşım getiren bir biyoekonomi stratejisi hazırlamıştır. Gelin AB'nin biyoekonomi yaklaşımını daha yakından inceleyelim...

2 trilyon euro değerinde büyüklüğe sahip AB biyoekonomisinde, sektörün gelişimi için hazırlanan stratejiye ilişkin çalışmalar

Danimarka Dönem Başkanlığı'nda gerçekleşen Biyoekonomi Konferansı (The Copenhagen Declaration for a Bio-economy in Action) ile luz kazandı. AB'nin toplam istihdamının yüzde 9'una denk gelen 22 milyon kişinin istihdam edildiği sektörde, Avrupa Komisyonu'nun verilerine göre AB tarafından biyoekonomi araştırmaları ve inovasyona yatırılan her bir euronun 2025 yılında biyoekonomi sektörlerine 10 euro katma değer sağlayacağı belirtiliyor. Yenilenebilir enerji hedefinin yüzde ikisinin biyoatıklardan karşılandığı AB'de, Komisyon'un hazırladığı "Sürdürülebilir Büyüme için Yenilikler: Avrupa için Biyoekonomi" (Innovating for Sustainable Growth: A Bio-economy for Europe) başlıklı eylem planı, biyoekonomi kapsamında farklı sektörler için ortak bir yaklaşım getiriyor. AB'nin "Biyoekonomi Stratejisi" çerçevesinde AB'de ve dünyada karşı karşıya kalınan ekoloji, çevre,

enerji, gıda tedariki ve doğal kaynaklar konusundaki

sorunlara çok yönlü bir yaklaşımla çözüm

getirilmesi hedefleniyor. Komisyon bu

stratejiyi 2014 yılında uygulanmaya

başlanan yeni Ortak Tarım

Politikası (OTP) ve Ortak

Balıkçılık Politikası (OBP)

ile Yedinci Çerçeve

Programı'nın yerini alan

AB'nin yeni araştırma ve

yenilikçilik fon programı

Horizon 2020 ile paralel

hareket edecek şekilde

tasarlarken, daha güçlü

bir biyoekonomi için

Üye Devletlerde kamu ve

özel sektör paydaşlarının

yakın iş birliği içinde

olması amaçlandı.

Bu nedenle AB'nin

hazırladığı biyoekonomi

eylem planında AR-GE

yatırımları ile rekabetçiliğin

ve pazarların geliştirilmesinin

yanında tüm paydaşların

dâhil edildiği destekleme

politikalarına ayrı önem veriliyor.

Bu strateji üç ana plan üzerine

kuruluyor²

• AB kaynaklı fonlar, ulusal fonlar, özel

yatırımlar ve diğer politika girişimleriyle

uyumun geliştirilmesi amacıyla benimsenen

biyoekonomi stratejisi bu doğrultuda birbirini

tamamlayıcı enstrümanlar üzerine kurulmuştur. Bu çerçevede araştırma ve yenilikçilik politikaları ile biyoekonominin ilişkili olduğu diğer politika alanları, araçları ve uyum fonları, OTP, OBP, Entegre Denizcilik Politikası, çevre, endüstri, istihdam, enerji ve sağlık politikaları gibi aynı hedeflere yönelik bütçe kaynakları ve araçlarla uyum gösteriyor.

• Kaynak verimliliği ve iyileştirilmiş üretim için ortak öğrenme mekanizmaları, üretimin sürdürülebilir şekilde artırılması ve atık suların geri dönüşümü ile biyoekonomi sektörlerinde piyasanın ve rekabetin geliştirilmesi hedefleniyor. AB'de gıda atıklarının imhası vergi mükellefleri için ton başına 55 euro ile 90 euro arasında değişen rakamlara mal olmakta ve bu işlem sırasında doğaya 170 milyon ton karbondioksit salınımı gerçekleşiyor. Bu atıkların biyoenerji ve diğer biyolojik ürünlere çevrilerek, istihdama ve büyümeye katkıda bulunması gerekiyor.

• Eylem planı çerçevesinde biyoekonomi paneli, biyoekonomi gözlemi, düzenli paydaş konferansları ile güçlendirilmiş politika koordinasyonu ve paydaş katılımı gibi etkinlikler öngörülmüş.

AB'nin strateji eylem planında öne çıkan bir diğer unsur ise kamu alımları ile ilgili. Kamu alımlarında biyoekonomi temelli ürünlerin tercih edilmesinin teşvik edilmesi için değişiklikler öngörülmüşken, yetkililerin bilgilendirilmesi amacıyla eğitimler düzenlenmesi planlanıyor³. AB'de yapılan biyoekonomi araştırma ve yenilikçilik için kamu desteğini artırma ihtiyacı Horizon 2020 altında kabul edilirken, gıda güvenliği, sürdürülebilir tarım, denizcilik ve biyoekonomi konuları için 4,7 milyar euro bütçe teklif edildi⁴.

¹ OECD, *The Bioeconomy to 2030: Designing a Policy Agenda, Main Findings and Policy Conclusions*

² Commission proposes strategy for sustainable bioeconomy in Europe, *European Commission Press Release*

³ Dr. Burak Rahmi Yıldırım, Uzman Gözüyle AB Bülteni Sayı-5, AB Uyum Dairesi Başkanlığı, AB Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı

⁴ Dr. Burak Rahmi Yıldırım, Uzman Gözüyle AB Bülteni Sayı-5, AB Uyum Dairesi Başkanlığı, AB Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü, Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığı